ՀԱԼԷՊԷՆ ԹՈՒՐՔԻԱ, ԱՊԱ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ՈՒ ՇՈՒԷՏ

Posted on November 29, 2014 by Keghart

Category: Opinions

Վաչէին Ընտրանքը

Դոկտ. **Հրայր Ճէպէճեան**,Նիկոսիա, 29 Նոյեմբեր 2014

Վաչէ Համասեանը կու գայ Հալէպէն: Անոր հանդիպեցայ Աթէնք Յունաստան, Հոկտեմբերի 2014-ին: Եկած էր Հայ աւետարանական եկեղեցւոյ երիտասարդաց հանդիպում-պաշտամունքին՝ ինք ալ մասնակից դառնալու յունահայ իր տարեկիցներուն եւ հաղորդակցելու անոնց հետ:

Վաչէն «դուրս» եկած է Հալէպէն: Եւ ի՞նչ ձեւով հասած է Աթէնք, ուր իր բախտը պիտի փորձէ՝ թակելով եւրոպական այլ դեսպանատուներու դռները՝ապաստանեալի իրաւունք ձեռք ձգելու համար: Ո՛չ հարազատ և ո՛չ ալ ընտանեկան պարագաներ ունէր Յունաստանի մէջ: Իր պահեստի քիչ մը դրամը դրած էր կեցութիւնը ապահովելու համար Աթէնքի մէջ, որպէսզի կարենայ ելք մը գտնել Հալէպի ու իր երկրին դժուար կացութենէն:

Վաչէին Ընտրանքը

Դոկտ. **Հրայր Ճէպէճեան**,Նիկոսիա, 29 Նոյեմբեր 2014

Վաչէ Համասեանը կու գայ Հալէպէն: Անոր հանդիպեցայ Աթէնք Յունաստան, Հոկտեմբերի 2014-ին: Եկած էր Հայ աւետարանական եկեղեցւոյ երիտասարդաց հանդիպում-պաշտամունքին՝ ինք ալ մասնակից դառնալու յունահայ իր տարեկիցներուն եւ հաղորդակցելու անոնց հետ:

Վաչէն «դուրս» եկած է Հալէպէն: Եւ ի՞նչ ձեւով հասած է Աթէնք, ուր իր բախտը պիտի փորձէ՝ թակելով եւրոպական այլ դեսպանատուներու դռները՝ապաստանեալի իրաւունք ձեռք ձգելու համար: Ո՛չ հարազատ և ո՛չ ալ ընտանեկան պարագաներ ունէր Յունաստանի մէջ: Իր պահեստի քիչ մը դրամը դրած էր կեցութիւնը ապահովելու համար Աթէնքի մէջ, որպէսզի կարենայ ելք մը գտնել Հալէպի ու իր երկրին դժուար կացութենէն:

Նայեցայ Վաչէին ու անոր երիտասարդ հայու աչքերուն մէջ սկսայ տեսնել ապրելու իր տենչը, որ շատ հարազատ զգացում էր: Երիտասարդ էր և կ՛ուզէր իր կեանքը «ապրիլ», ինչպէս՝ իր տարիքի ոեւէ մէկ երիտասարդ: Հանդարտ էր և զգալի էր իր մէջ արժանապատուութեան գիտակցութիւնը: Չկար «խեղճի» զգացումը, որ պիտի շարժէր «գութը» մեր և իրեն հանդիպողներուն: Յստակ էր իրեն համար, թէ իր կեանքի սեմին ու իր երկրի դժուար պայմաններուն մէջ «ընտրանք» ընելու պարտաւորութեան դէմ յանդիման էր, այս պարագային՝ երկիր մը ապաստան գտնելու և իր կեանքը շարունակելու:

Եւ Վաչէին նայելով, կրցայ նաեւ տեսնել «իմ» ապրելու տենչս՝ լիբանանեան պատերազմի այդ բոլոր արհաւիրքին օրերուն: Բայց չէ՞ որ ես ալ ժամանակին Վաչէին նման ապրած էի պատերազմին ու անոր պատճառած վախին, անորոշութեան տագնապը, բայց նաեւ՝ մահուան ճիրաններէն դուրս գալու ամէնօրեայ տատանումները: Այս բոլորը ինծի համար «երէկ» էին, արդէն անցաւ

մօտաւորապէս երեսուն տարի, որ ես ալ անցայ Վաչէին ներաշխարհի փոթորկալից վիճակներէն:

Ես ալ ուզեցի դուրս գալ Լիբանանէն և ապրիլ կեանքը, ինչպէս՝ իմ տարիքիս շատ մը երիտասարդներ, որոնք ապրեցան հոս-հոն աւելի «նպաստաւոր» պայմաններու մէջ: Բայց ես ապրեցայ անորոշութիւնը անյստակութիւնը, վախը, յուզումը, անարգանքը, աւելի՛ն՝ պատերազմի պատճառով հարազատներու և բարեկամներու նահատակութիւնը...: Արձակազէնի փամփուշտը, որմէ միայն քիչ մը վրիպելով մեր կեանքերը խնայելու առանձնաշնորհումները «կը վայելէինք»: Ռումբերու տեղատարափը ու անոր պատճառած հոգեկան ընկճուածութիւնը, և քանիցս մեղմ ու բարձրաձայն պոռթկումները՝«ա՛լ չեմ ուզեր Պէյրութ մնալ...»:

Բայց մնացի: Հաւանաբար այդպէս պէտք էր ըլլար: Չյաջողեցայ դուրս գալ Պէյրութէն, և կամ առիթը ու «բախտը» չներկայացան ինծի:

Ու պատերազմի այդ երկար տարիները մէկ-մէկ պիտի գլորէին, և մենք մեր կեանքերը պիտի պատշաճեցնէինք՝ կերտելով պատերազմական ապրելակերպի «մշակոյթ» ու «կենցաղ», որ եղաւ նաեւ դաստիարակութիւն և իր նկարագրային դրոշմը ունեցաւ մեր կեանքերուն վրայ, նաեւ՝ մինչեւ հիմա: Արդարեւ, շատ անգամ կը փորձուիս հաշուեյարդար ընելու, թէ «պէ՞տք էր մնայինք Լիբանան թէ՞ պէտք էր դուրս գայինք »: Եւ հաշուեյարդարը դուն քու անձիդ հետ է միայն, քանի որ ոեւէ մէկը պարտական չէ մեր ապրած կեանքին, այսպէս ըսած՝ «զրկուած օրերու» հաշիւը փակելու...

Եւ հիմա Աթէնքի մէջ կը նայիմ Վաչէին: Ան «դուրս եկած է Հալէպէն»: Չյաջողեցաւ իր ընտրանիքին մէջ, հաւանաբար իր պոռթկումը՝ «ա՛լ չեմ ուզեր Հալէպ մնալ» կրցած էր տնօրինել իր կեանքը, և մղել զինք գտնելու ելք մը՝ դուրս գալու արհաւիրքէն:

Երեւի Յունաստան այս օրերուն դիւրին դարձած է «մուտք» գործել, և գաղթականներ Սուրիայէն ու Իրաքէն՝ Թուրքիոյ վրայով ու ծովու ճամբով կը հասնին հոս, ներառեալ հայեր: Եւ պատմութիւնն ու արկածախնդրութիւնը, բազմաթիւ քայլերը հասնելու Յունաստան՝լաւ ցուցանիշեր են մարդուն ստեղծագործական հնարքներու ծնունդին, մանաւանդ՝ տագնապալի վիճակներու մէջ, հոն կայ նաեւ ճամբորդատար նաւը յունական ջուրերուն մէջ ընկղմիլ-չընկղմելու մտայղացուած փորձերը, ապա ջուրերէն դուրս գալով՝ապաստանեալի իրաւունք ստանալու միջոցառումները:

Եթէ Յունաստանի մէջ կը ստանան որոշ ժամանակ մը մնալու յատուկ կարգավիճակ, բայց նաեւ կը սկսին փնտռել եւրոպական դեսպանատուներ՝ ապաստանեալի դիմումնագիրներ ներկայացնելու համար:

Տեղւոյն քահանայ հօր եւ վերապատուելիին ամէնօրեայ մտահոգութիւններուն առանցքը կը կազմէ Յունաստանի սուրիահայ գաղթականներու և ապաստանեալներու այս կացութիւնը: Եթէ մէկ կողմէ յոգնած ու սպառած են, բայց նաեւ շատ առիթներով «անկարող» ըլլալու կացութիւնը աւելիով կը չարչրկէ զիրենք: Եւ ասոր վրայ պէտք է նաեւ աւելցնել յունական ու տեղական տնտեսական տագնապը, ինչ որ աւելիով կը դժուարացնէ բոլոր կարիքաւորներուն օգնութեան ձեռք երկարելու պարագան:

Եւ շարունակեցի նայիլ Վաչէին... Կը զգայի Վաչէին հետ, և իր «զգացումները» հարազատ էին ինծի:

Երկուքս ալ ապրած ենք (ու տակաւին) պատերազմական կեանքի փորձառութիւնը: Թէեւ սուրիական պատերազմին ու տագնապին խորքը տարբեր է լիբանանեան մեր փորձառութենէն (պատերազմող կողմերու և տարողութեան ու գաղափարապաշտական-ծայրայեղականութեան իրականութենէն մեկնելով), սակայն այս տուեալները աւելի մտահոգիչ երեւոյթներ ստեղծած են Սուրիոյ պարագային, բայց պատերազմի «ցաւը», որ երկուքիս սրտերուն վրայ ճնշած է, նոյնն է:

Բաժնուեցայ Վաչէէն՝ լռելեան կիսելով մեր այս «ցաւը», անկէ ետք Վաչէն չտեսայ, միայն գիտցայ, թէ Վաչէին ընտրանքը եղած է Շուէտ ապաստանեալի իրաւունք խնդրել: Եւ կը փորձէ այդ մէկը իրագործել:

Բայց Վաչէին ու իմ «լռելեան ցաւիս» մէջ կայ մէկ հասարակ յայտարար՝ իր (ոչ) հաւասարէ իրավիճակով...

Լիբանանեան պատերազմի ժամանակ մենք ունէինք հայրենիք, բայց՝ ոչ անկախացած կարգավիճակով: Այսօրուանը պետականութիւն է, անկախացած, որ կը ներշնչէ «ապահովութիւն»: Եւ «ապահովութիւնը» եթէ մէկ կողմէ անցագիրի շնորհումն է՝ բոլոր հայերուն, բայց նաեւ ինքնութեան ու յենելու կռուան: Սեփական հողի՝ քուկդ ըլլալու հասկացողութիւն և գիտակցութիւնն է, ու հայուն համար «անտէր» չզգալու ապահովութիւն ներշնչող իրականութիւն:

Վաչէին, բայց նաեւ՝ հայուն ընտրանքը...

«Ապահովը տուն է»...

Բայց ո՞ւր եւ ինչպէ՞ս է «ապահովը»...

Հապա՞ «տունը»...